

Izjeto vseh davkov od
plačila in prenosov.
Issued daily except Sundays
and Holidays.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Uredništvo in upravniški
prostor: 2637 E. Lawrence av.

Office of publication:
2637 E. Lawrence av.
Telephone: Lawrence 4635.

LETO—YEAR XV.

Čena lista
je \$5.00.

Entered as second-class matter January 23, 1910, at the post-office
at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879.

Chicago, Ill., petek, 24. februarja (Feb. 24) 1922.

Subscription \$5.00
Yearly.

ŠTEV.—NUMBER 46.

Assurance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

STAVKO TEKSTILNIH DELAVCEV SO PO- VZROČILI PODJETNIKI.

UVESTI SO HOTELI STARI DE- LAVNIK.

Podaljšanje delavstva bi sledilo
znižanje mezd.

Providence, R. I. (Fed. Press). Zaradi stavke tekstilnih delavcev je prizadetih okoli petdeset tisoč mož, žen in otrok.

Prav lahko se pa zgodi, da se število stavkarjev kmalu poveča. Podjetniki so rekli, da ne morejo konkurirati s podjetniki na jugu in zaradi tega morajo delavcem virgati dvajset odstotkov na mezdah. Tak je položaj v novoangleških državah.

V Rhode Islandu stavka več tisoč tekstilnih delavcev že nekaj tednov, da tako protestirajo proti znižanju mezde in proti nameravani podaljšanju delavstva. Podjetniki pač nameravajo uvesti 54 ur dela v tednu. Dozdaj so delali le 48 ur v tednu.

Stavka se je zdaj razširila v Maine, New Hampshire in Massachusetts. Nekaj delavcev je zastavkalo tudi v Vermontu.

Kakor hitro se posreči podjetnikom uvesti štiri in petdeset ur dela v tednu, bodo skušali znova znižati mezdo.

Skozi leta so dimnikarski baroni popolnoma gospodarili v Rhode Islandu. Nič bolje in slabše kot premogovniški podjetniki v Zgodnji Virginiji. Dimnikarski baroni so gospodarili nad obdobjem, razmere so popolnoma fevdalne. Gospodarijo so v mnogih slučajih nad domovi, v katerih stanovali delavci. Policijski in sodniški izvršitelji, kar jim okolijski tovarnarji, predaljalne, v katerih delavci kupujejo obleke in živila, so lastnina tovarnarjev. Na tisoče in tisoče delavcev je primoranih kupovati v teh prodajalnah. Tako se vrača zopet denar tovarnarjem, ki so ga izplačali delavcem kot mezdo.

Mezde tekstilnih delavcev so bile od nekdanj nizke. V zadnjih šestih mesecih so pa bile mezde znižane okoli 42 odstotkov. Velebizniško časopisje podpira podjetnike in nobeden teh časnikov ne pove, da so delavci zaslužili po \$21 na teden, predno so zdaj napovedali znižanje mezde. Ponavadi dela vsa delavska družina v tovarni. Oče, mati in otroci, ko toliko odrastejo, da morejo v tovarno. Država Rhode Island dovolji, da grede otroci stari po štirinajst let v tovarne. Samoposobi se razume, da je jetika zelo razširjena med delavci. Včasih je vsa družina jetična. Delavec v tekstilni industriji ni nikdar toliko zaslužil sam, da bi prehranil svojo družino.

SODEBA FORRESTERJA O KON- FERENCI V OHIOGU.

Washington, D. C. — Ako konferenca progresivnih sil v Chicagu ne stori več, kot da vzbudi delavce v Združenih državah, da se spomnijo svojih državljskih dolžnosti, se registrirajo in glasujejo letos, tedaj je izvršila zelo hvalvredno delo za delavce v tej deželi," izjavlja J. J. Forrester, legislativni zastopnik Bratovščin železniških in parobrodskih pisarjev.

"Analiza glasovanja v letu 1920 bo pokazala, da ni več ko 25 odstotkov železniških uslužbencev glasovalo pri volitvah. Ker so zanemarjali svoje dolžnosti kot državljsani, so delavci sami zakrivali, da je sedanji politični položaj zanje neugoden."

Japonski parlament zastražen s policijo.

Tokio, 23. febr. — V parlamentu je bila danes otvorjena debata o predlogu za splošno volilno pravico. Z dežele je prišlo 10.000 delegatov, nosečih peticije, katere je podpisalo pol milijona Japancev, zahtevajočih volilno pravico. Vlada se boji izgredev. Parlamentno poslanje je zastraženo s 6000 policiji.

DVA MILJONA OTROK ZAPO- SLJENI V INDUSTRIJAH MESTO ODRASLIH.

Lima, O. — Tajnik departmeta za delo James Davis je dejal tukaj v sredo, da bi bila brezposelnost veliko olajšana z odpravo otroškega dela. Več ko dva milijona otrok je zaposlenih pri meznem delu v ameriških industrijah in otroci-delavci drže odrasle delavce, družinske očete, proč od dela in zasluga. Tajnik Davis pa ni rekel, da je družabni sistem, ki drži dva milijona otrok v tovarnah, mesto v šolah, krivičen!

HOWAT GRE NAZAJ V JE- ČO IN POTEM V NOV BOJ.

"Provizorični delegatje" iz Kan-
sasa so priporočili Lewisu "zma-
go" na konvenciji.

RAZKOLA V RUDARSKI ORGA- NIZACIJI NE BO.

Indianapolis, Indiana. — (Tom Tippet, Federated Press). — Po končani izredni konvenciji rudarjev so imeli delegatje 12. okrožja (Illinois) svojo posebno konferenco v dvorani strojnikov. Navzoči so bili tudi Howatovi delegatje iz Kansasa. Na tej konferenci sta bila narejena dva poskusa, da illinoiski rudarji izstopijo iz organizacije in z izobčenimi kansaskimi rudarji ustanovijo unijo. Oba poskusa sta bila poražena.

Frank Farrington in ostali odborniki 12. okrožja so izjavili, da o razdrojstvu rudarske organizacije ne sme biti govora. Boj za pravice kansaskih rudarjev še ni končan; boj naj se nadaljuje in konča v okvirju organizacije. Pravica mora enkrat zmagati.

Delegatje so analizirali Lewiso-vo "zmago" in prišli do sledečega zaključka: Lewis je prejel 118 glasov večine; 63 glasov so mu dali njegovi "provizorični delegatje" iz Kansasa, ostale glasove pa odborniki in razni tmenovanci, ki sploh ne predstavljajo članstva. Ako se ti in še mnogi drugi taki glasovi odštejejo, ostane Howat z večino glasov, katere so mu dali delegatje, ki v resnici predstavljajo rudarje. Taka je bila Lewiso-va zmaga!

Illinoiska delegacija je izvolila mezdni odbor za Illinois in potem je soglasno sprejela predlog, da organizacija 12. okrožja takoj in formira vse organizirane rudarje z okrožnico ali na drugi način o fakhil kansasko afero. Dalje je bil soglasno sprejet predlog tajnika illinoiske okrožne organizacije Walterja Nesbita, da organizacija zahteva od rudarske eksekutive, da mora takoj sprejeti nazaj v unijo Howata in vse ostale rudarje v Kansasu ter odstraniti "provizorično unijo" iz omenjene države.

Alexander Howat je izročil poročevalcu sledečo izjavo z željo, da se objavi potom Federated Pressa v delavskih časopisih:

"Sporočite delavcem širom Amerike, če bi treba ponoviti ves moj boj, da bi še enkrat storil ravno to kar sem storil do sedaj. Mojega boja zoper industrijsko sodišče v Kansasu ne opustim dokler bom dihal. Ker nisem hotel podpisati poročila, da ne bom pozival rudarjev na štrajk pod nobenimi okoliščinami dokler najvišje sodišče ne izreče svojega mnenja o industrijskosodiščnem zakonu, sva morala jaz in Dorchy iti v ječo 30. septembra 1921. Istega dne so vsi rudarji v našem okrožju zastavkali. Omenjeni zakon je bil sprejet z namenom, da preproči stavke in governor Allen ga je pripravil drugim državam kot vzor-zakon in zdravilo, ki ozdravi vse industrijske bolezni; mi smo pa dokazali ravno nasprotno, da ne more ozdraviti ničesar. Ko sva bila zaprta, je John L. Lewis izkličnil naju iz organizacije, in ko se naši rudarji niso hoteli pokoriti (Dalje na 3. strani.)

KAKO SE ODIRAJO LJUDSKE MASE.

LJUDJE ZAUPAJO SLEPARJU, AKO OBETA VELIK DOBIČEK.

Maček seveda ne izostane, kajti
ljudje so ob denar.

Chicago, Ill. (A. P. L. — Edgar Taylor Wheelock). — Nekako pred dvema letoma je neki človek dal Raymond J. Bischoffu \$260 in mu rekel, da naj poizkusi svojo srečo v špekulaciji. Bischoff je podvojil vsotico, človek je pa zgodbo povedal vsem svojim prijateljem.

Zdaj so prijatelji in prijatelj prijateljev, ko so izvedeli za zgodbo o dobri špekulaciji, tekli k Bischoffu. Ponujali so mu svoje prihranke in ga prosili, da tudi zanje poizkusi svojo srečo. Bischoff je bil mlad, stvar ga je ohamila in pričel je špekulirati.

In ko je prišel dan, ki je moral priti, se je izvedelo, da je Bischoff prejel na svoje menije okoli pet milijonov dolarjev. In teh pet milijonov dolarjev je šlo, šlo...

Kam pa so šli? Kam pa gre denar, kadar pride v take roke? Na vse strani! Ko je nabral veliko denarja, je hotel premagati mojsterske zvijačnice, sam je postal navaden "gimpel," katerega so mojsterski zvijačniki vlekli. Rekel je, da je kupil večino delnice neke oljne družbe. Uradniki te družbe so mu prodali delnice, kuseje je pa prišel na sled; da je kupil delnice, katere je že enkrat kupil. On je te delnice imenoval dvojne delnice. Z drugimi besedami: Prodali so njemu njegove lastne delnice.

To je človek, kateremu je zaupalo od 2.000 do 3.000 oseb svoje prihranke. "Nesreča je pa bila, da je Bischoff, s svojimi metodami za pobiranje denarja podžgal druge ljudi, da ga posnemajo. Eden teh je Leslie Harrington, ki je v enem mesecu nabral en milijon dolarjev. Seveda bo nekaj časa minilo, predno bo spisano zadnje poglavje te zgodbe.

Ali nauk, ki ga podaja ta zgodba, je tako jasno zapisan, da ga lahko čita celo slep človek. Članek, ki so svariili pred Bischoffom, so bili že zdavnaj priobčeni. In Bischoff se je seveda pritožil, da ga napadajo po krivici. Bilo je prepozno, da se obvarujejo škode ljudje, ki so mu zaupali denar.

Bischoff ni imel najmanjšega izgleda od prvega dne, ko se je podal v špekulacije, da kdaj vrne denar, ki si ga je izposodil pri ljudih. Četudi bi Bischoff imel trdnoro, ako špekulira v olju, da vrne denar, mu je bilo nemogoče izvršiti kaj takega. Opraviti je imel z najboljšimi brezvestnimi in navidanimi zvijačniki, kar jih šteje krožek navihancev, ki preži na ljudske žepce.

V špekulaciji se le takrat ne izgubi denar, ako se ne špekulira. Bischoff bo mogoče obsojen v kaznilnico, ali ta kazen ne bo kupila kruha otrokom, katerih starši so izročili svoje prihranke Bischoffu. V Chicagu je precej dobrih bank in finančnih zavodov, v katerih se denar lahko varno naloži.

Sedanji dogodek naj služi vsem ljudem za nauk, ki so prihranili par dolarjev, da jim služijo v potrebi in sili. Zapomnijo naj si, če špekulirajo, da je velika nevarnost, da izgube svoje prihranke. Človek ne more za nič drugega dobiti kot nič. Tudi Bischoff bo plačal to, kar je prejel.

HALO DEKLICO SO NAŠLI V ŠUMI.

Baltimore, Md. — 8-letno Klaro Stone so pogrešali štiri in dvajset ur. Izginila je na poti v šolo. Po dolgotrajnem iskanju so jo našli v šumi in pol ure proč od bližnjega pota. Čevlji male deklice so čisti in zaradi tega sodi policija, da je bila deklica umorjena neke drugje in po izvršenem umoru je bilo truplo zanečeno v hosto, da morilec tako izbriše sled za sabo.

GOVERNOR DRŽAVE WISCON- SIN JE DOLOČIL RUSKI TEDEN ZA PRISPEVKE.

Madison, Wis. — Feder. Press. — Governor Blaine je obelodanil proklamacijo, v kateri razglasa, da je teden od 5. do 12. marca "ruski teden" za nabiranje denarnih prispevkov, živil, medicini in obleke za stradalajoče kmete ob Volgi v Sovjetski Rusiji. Proklamacija je bila izdana potom Ameriškega odbora za pomoč Rusiji. Wisconsin je prva država v Uniji, ki je oficijelno storila ta korak.

ANGLIJA ZA REVIZIJO VERSALSKÉ POGODBE.

Londonski finančniki in političarji
pravijo, da je treba rešiti
Nemčije v srhu, da bo re-
šena Anglija.

LIBERALNI POGOJI ZA RUSIJO.

London, 23. febr. — Velika Britanija se je definitivno postavila na stališče, da je treba versalsko mirovno pogodbo spremeniti, kar se tiče nemške vojne odškodnine, tako da bo mogla Nemčija plačati svoje dolge, ne da bi same sebe bankrotirale in ne da bi uničila svetovno trgovino z izvažanjem cenenejših blaga.

Angleški bankirji so že davno bili tega mnenja in zdaj so se jim pridružili še političarji, ki so sklenili, da predložijo vprašanje revizije odškodninskih določb ekonomski konferenci v Genovi v razpravo.

Angleški veletrgovci in bankirji so v velikih škripah. Dokler Nemčija plačuje ogromne milijardne vsote, ne more uvažati blaga iz tujih držav, ker nima kredita ne denarja zanj; denarja za odškodnino pa spet ne more dobiti, ako ne izvaža svojega blaga v tujino in ga prodaja po takih cenah, da lahko tekmuje z drugimi državami. Anglija je vsled tega najbolj prizadeta, ker prvič nima trgov v Nemčiji in drugič jo Nemčija izpodriva na njenih trgih v drugih državah. To je smola prve vrste — in Angleži, ki so takoj po vojni vpili, da mora Nemčija "plačati do zadnjega farthinga," so zdaj pripravljeni na zelo liberalne pogoje, samo da ohranijo svojo svetovno trgovino.

Istčasno je Anglija spremenila svoje stališče napram Sovjetski Rusiji iz enakih razlogov. Ekonomsko slabša Rusija je velika nesreča za britanske trgovce. Anglija je pripravljena odložiti vprašanje ruskih dolgov za toliko časa, da se Rusija dobro opomore na gospodarskem polju.

To so tisti vzroki, ki silijo angleško vlado, da ne more privoliti v odlaganje ekonomske konference v Genovi. Anglija komaj čaka, da se konferenca otvori; Anglija je sprožila idejo za to konferenco in prva zahtevala, da se morajo povabiti tudi Nemci in ruski boljševiki. Anglija pojde na konferenco z odločno voljo, da se Nemčiji olajša plačevanje odškodnine in da se zdaj še ne govori o plačilih ruskih carističnih dolgov.

Anglija mora rešiti sebe — in zaradi tega mora najprej rešiti druge, ki jo lahko potegnajo v gospodarski polom.

ALI SO ITALIJANI VEDELI, DA IMA "ROMA" NAPAKE?

Chicago, Ill. — Ali so Italijani vedeli, da ima ponesrečena ladja gotove napake? Kenneth L. Roberts je napisal članek za dnevnik "Saturday Evening Post," ki je bil objavljen 13. avgusta 1921. Članek opisuje vožnjo iz Rima v Neapol in je bil priobčen kmalu po tem, ko je bila ladja prodana. Med raznih vzrokov, ki se štajajo med vrsticami, je najvažnejši, da je imela lastnost, da se njen rivec obrača proti zemlji, kadar plove z veliko hitrico.

KAKO SO PACIFICI- RALI DOMINIKAN- SKO REPUBLIKO.

BIVŠI AMERIŠKI POSLANEC NA ST. DOMINGU POVE TO V DETAJLIH.

Zgodba je prvič postavljena v
tako luč in je skoraj neverjetna.

Washington, D. C. (Federated Press, Laurence Todd). — Mogoče se niste nikdar ničesar slisali o Evangelistu, voditelju najmočnejše sile dominikanskih patrijotov, ki se je vpirala prodiranju ameriških pomorščakov, ki so nosili bakljo in imeli s sabo svoje peletonce. Mogoče tudi niste nikdar slisali kaj o kapitanu Westu, o Američanu, ki je zvalil tega domačina v past, ravno tako tudi ne o ameriških poveljnikih, ki so to odobraval in pomagali, ravno tako tudi ne o ameriškem vojaku, ki končuje zgodbo.

Horace G. Knowless, bivši ameriški poslanec na St. Domingu, pripoveduje zgodbo, ravno tako pa jamči, da je resnična, kakor so resnični številni drugi dogodki, ki so se odigrali pri zasledenju in podjarmljenju te dežele, s katero imajo Združene države pogodbe, ki garantirajo njeno svobodo in neodvisnost.

Ameriški pomorščaki so bili poslani, da "pacificirajo" notranjost republike, ki je živela v globokem miru, izjemo so tvorile majhne tatvine, izvršene od malih skupin senovarnih vragov ali klatešev. Vstopili so v hiše, zasegali opojno piščo, hite so bile v preslednjem številu požarov, ki so porušili in ubili tudi o mnogih zločinih, izvršenih na ženskah. Šestdeset mož je bilo zaseženih in nekem farmarskem selu. Odgnali so jih doli po cesti, vsakega četrtega moža so odgnali na stran in ustrelili. Ostali so zbežali v hribe s svojimi družinami brez hrane ali katere druge lastnine. Moje so se pridružili skupinam, ki so se skrivale. Patriotične sile so naraščale z vsakim dnem. Najbolj pogum in najbolj predren med temi četaškimi voditelji je bil Evangelista. Spopadel se je večkrat s četami, pa zopet se je umaknil v gorovje. Njegove čete so bile razdeljene po precej obširnem delu republike. Pomorščaki so se odločili, da ga morajo prijeti — ako stvar ni preveč kočljiva.

Kapitan West predloži svoj načrt in njegovi višji mu pravijo, da naj ga izvrši. Izvedel je, kje se nahaja Evangelista. Odločil se, da gre k njemu z belo zastavo premirja, katero Evangelista spoštuje. Povedal je dominikanskemu voditelju, da Američani žele njemu in dominikanskemu ljudstvu le dobro. Američani žele mir in red. Oni žele, da Evangelista skliče svoje podpornike, da odlože orožje. V zahvalo postane Evangelista governor tega distrikta in ima pravico zbrati petdeset svojih najboljših mož kot orožnike, da vzdržuje tako red in mir in sporazum med Dominikani in Američani.

Besede Westa so napravile velik in globok vtis na Evangelista. Sklenil je svoje čete, da odlože orožje. Petdeset izbranih mož je bilo poslanih na obrežje, kjer so se vkrcali na ameriško bojno ladjo, da se po morju prepeljejo v glavno mesto. Evangelista je vzel s sabo svojega starega očeta, da vidi, kako postane governor. Obleden je v svojo najboljšo obleko, a ta je popolnoma preprosta. Ko odhaja, mu četaši kličejo dobro srečo.

Bojna ladja se ne vstavi v glavno mesto distrikta, ampak plove dalje proti mestu St. Domingu. Tu v mestu izkrcajo petdeset domačinov na pomol, na katerem stoji močan kordon pomorščakov. Evangelista, ki je vzel s sabo svojega sivolasega očeta, da vidi, kako postane governor, potuje po snem. (Dalje na 3. strani.)

PROFITARJI, KI SO KAPITA- LIBERALI VOJNO, NAJ PLAČAJO BONUS!

Seattle, Wash. — (Federated Press). — Izvrševalni odbor Zapadne napredne farmarske zveze je sprejel protestno resolucijo proti nameravani nedirektnemu davku za izplačevanje bonusa ali nagrade doslužnim vojakom. Odbor poziva kongres, da naj odavči kapitaliste. "Denar za bonus bi moral pti iz davka na tiste ljudi, ki so kapitalizirali kri naših vojakov," se glasi resolucija.

ŽELEZNIČARJI OBLJUBILI RUDARJEM POMOČ.

Pomoč pa je le "moralna" in
finančna; simpatičke stavke
ne bo.

ZASČITNA ALIJANCA.

Chicago, Ill. — Tridnevna konferenca med Lewison, predsednikom rudarske organizacije, in predsedniki železničarskih uni, ki se je vršila v hotelu Great Northern, je rodila "zaščitno alijanco" rudarjev in železniških delavcev. Obe organizaciji sta obljubili druga drugi moralno in finančno pomoč v slučaju stavke, toda simpatičke stavke ne bo od nobene strani. Zaključki konference morajo biti odobreni z večino glasov rudarske in železničarskih uni, predno bodo veljavni in obvezni za vse člane.

V ardu popoldne so konferenciški objavili sledeče poročilo: "Delavci, organizirani v transportačjskih in rudniških industrijah, so že dolgo časa izpostavljeni neupravičenim napadom na njihove pravice. Ugroza jih krivično zniževanje mezd in izpreminjanje njihovih delovnih pogojev. Industrija in finančni interes, ki so odgovorni za napade, niso še zdaj zadovoljni in izvršujejo velikansko propagando za nadaljno trgovanje mezde in spremembe delovnih pogojev v škodo delavcev.

Vsled tega je prišla potreba, da se predstavniki teh organizacij zblizajo in združijo moči prizadele delavcev, tako da lažje zaščitijo njihove interese. Po globokem premišljevanju in v polni zavesti njihovih odgovornosti so predstavniki priznali, da je vzajemnost interesov prizadetih delavcev potrebna. Kadar se zgodi, da je ta ali ona skupina naših organizacij neomnovano napadena in da so ugrožene njene pravice, je dolžnost druge skupine, da skliče zborovanje in razpravlja o potih in sredstvih pomoči. Ta načrt stopi v veljavo, kadar ga ratificirajo priznane oblasti prizadetih organizacij."

Lewis je bil izvoljen predsednikom izvrševalnega odbora zaščitne alijance, E. J. Manion pa tajnikom. Odbor, ki šteje pet članov, izdelava detajlirano pogodbo alijance in jo predloži rudarjem in železničarjem. Lewis je dejal železničarjem, da rudarji ne zahtevajo simpatičke stavke, pač pa želijo "moralno podporo".

Mala ententa je proti preživljanju Karla.

Pariz, 23. febr. — Mala ententa (Jugoslavija, Čehoslovakija in Rumunija) je proti predlogu poslaniškega sveta, da bi države, ki so nastale iz bivše Avstro-Ogrske, sklenile za eksistentno bivega cesarja Karla in njegove družine na otoku Madeiri. Zastopniki male entente so pojasnili poslaniškemu svetu v Parizu, da ima Karl dovolj osebnega premoženja, da se lahko sam vzdržuje.

VREME.

Chicago in okolica: V soboto oblačno in mrzlo. Zgodnji vetrovi. Temperatura v zadnjih 24 urah: najvišja 38, najnižja 16. Sonce izide ob 6:34, zaide ob 5:33.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE
LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina: Zedinjene države (izven Chicago) \$5.00 na leto, \$2.50 na pol leta in \$1.25 za tri mesece; Chicago \$6.50 na leto, \$3.25 na pol leta, \$1.65 za tri mesece, in za inozemstvo \$8.00.

Naslov za vse, kar ima stik s listom:

"PROSVETA"

2657-59 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovenic National Benefit Society.

Owned by the Slovenic National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$5 per year; Chicago \$6.50, and foreign countries \$8.00 per year.

"MEMBER of The FEDERATED PRESS"

Datum v oklepaju n. p. (Feb. 25-27) poleg vsakega imena na naslovu pomeni da vam je s tem dnevom potekla naročnina. Ponovite jo pravočasno, da se vam ne ustavi list.

KAKO SE VARA JAVNOST!

Z velikimi črkami so prinesli dnevnik vest, da bo vdova, ki lastuje štirideset milijonov dolarjev, poročila navadnega delavca. To je držalo nekaj dni in marsikateri delavec, ki ne da ničesar za delavsko strokovno in politično organizacijo je mogoče zavidal "delavca", ki je poročil milijonarko.

Zdaj je prišlo na dan, da ni bil sploh delavec, ampak bil je plemenitnik pod carskim režimom, ki je tukaj praktično študiral jeklarsko industrijo v nadi, da se v Rusiji zopet obnovi carski režim. Ako se njegovo upanje izvrši, tedaj postane jeklarski knez v Rusiji.

Zdaj mu tudi tega ne bo treba. Ameriški delavci bodo garali, da se ne zniža njegovo premoženje, ki ga je priženil.

Tudi ameriške milijonarki niso tako naivne, čeprav so že v letih, da poroče navadnega delavca, kajti milijonarki pravijo ravno tako kot evropski plemenitniki, da delavci diše po znoju. Denar seveda ne diši, čeprav ga nagromadijo delavci s svojim pridnim delom, pri katerem pošteno znoje.

Ko je lani v jeseni sklical predsednik Harding konferenco, da se reši vprašanje brezposelnosti, je delavski tajnik Davis sporočil javnosti, da šteje armada brezposelnih okoli pet milijonov.

Hoover, ki se tudi nahaja v Hardingovem kabinetu, je ugovarjal temu poročilu, kajti po statističnih podatkih, predloženih njemu, je bilo samo tri milijone brezposelnih delavcev.

Veliki dnevniki so potegnili s Hooverjem. Nekaj tednov nazaj so veliki dnevniki poročali, da se je brezposelna armada zopet znižala za en milijon delavcev. Ostala dva še dva milijona. V začetku februarja so pa veliki dnevniki poročali, da je polovica delavcev dobila delo in da je brez dela še dva milijona in pol delavcev.

Tako se vračajo veliki dnevniki nazaj k prvim številkam, katere je sporočil delavski tajnik. Ljudstvo navadno čita te številke, toda izigrane poteze ne vidi, ker nima pred sabo vsega, kar so veliki dnevniki poročali o naraščanju in padanju armade brezposelnih delavcev.

Velebizniško časopisje nalašč tako spreminja fakte, da mu ni treba precizirati svojega stališča k vprašanju, ki se pojavljajo vsaki dan.

PRAH V RUDNIKIH.

Po novem letu se je dogodilo zopet več nesreč v rudnikih, ki so ubile večalmanj rudarjev, druge rudarje pa težko poškodovale, katerih ni sunek rastrelbe zadel s polno silo.

Plin in premogov prah napravita eksplozijo učinkovito. Lahka je majhna plinska eksplozija, ki pa lahko postane izredno učinkovita, ako se v rudniku nahaja debela plast suhega premogovega prahu. Eksplozija lahko postane v tem slučaju tako učinkovita, da spremeni rudnik v grob za rudarje, ki ob času razstrelbe delajo v njem.

Države, v katerih kopljejo premog, imajo postave za varnost življenja v rudnikih. V rudnike ne hodijo prominentni ljudje, kot na pr. v gledališča. Siromašni rudarji so, ki globoko pod zemljo spravljajo na dan premog, ki je dandanes za obstoj človeške družbe ravno tako potreben kot moka. In zategadelj se prav malo brigajo, če so varnostne naprave za varnost človeškega življenja tako izvršene v rudnikih, kot je zapisano v postavah. Do danes ni bil še noben lastnik rudnika kaznovan, pa če je magari zaradi podjetniške malomarnosti izgubilo sto rudarjev svoje življenje.

V današnji družbi produciramo zaradi profita in zaradi tega se tako malo cenijo človeško življenje, čeprav na drugi strani pripovedujejo, da je najdražji zaklad na svetu. Kadar bo produkcija zaradi profita odpravljena, tedaj bodo šele skrbeli za varnost rudarjevega življenja. Človeška družba se bo zavedala, da je življenje rudarjev za človeško družbo neprecenljive vrednosti, ker rudarji producirajo premog, brez katerega človeška družba ne more obstati, dokler niso bile napravljene iznajdbe, ki ga nadomestijo.

SLIKE IZ NASELBIN.

Barberton, O. — Klaverno junštvo. — V okno hiše rojaka Martina Žagarja na Huston cesti je nekdo vrzel v jutranjem mraku kamen in zdrobil šipo. Sumi se, da je to storil rojak iz maščevanja, kar je brez komentiranja vsakega obojanja vredno.

Zakonsko zvestoba sta si obljubila Joe Župi in Franciška Krajca, oba doma iz fare Preser. Nvesta je članica društva Triglav SNPJ. Bilo srečno! — M. Z.

Bronville, Ark. — Po letu dni se zopet oglašam, da ne bo kdo mislil, da sem od tu že pobegnil. Dasi so drugi farmarji sami Angličji, se z njimi dobro razumemo. — Zimo smo imeli prav lepo; samo enkrat je pobelil sneg, drugi dan pa že izginil. Sedaj si že pripravljamo pluge za oranje.

V sedanjem težkem mezdnem boju, iz katerega še ne moremo pričakovati, da bi se kmalu rešili, bi svetoval rojakom, ki jih razmere dopuščajo, da se naselijo na farme in tako postanejo enkrat neodvisni svoji gospodarji. Res je, da tudi poljski pridelek danes nima nikake prave cene, toda upamo, da se bo izboljšalo. Že samo radi tega je farmar vedno na boljšem, ker mu ni treba skrbeti za živež. Začetek je na farmi brezdvoma težaven, posebnost je nima početnik zadostnega števila denarja, toda z dobro voljo se vse preмага.

Operatorji tukajšnje Mo. N. A. R. R. so menda med vsemi najbolj trdih glav. Najprvo so svojim delavcem znižali plače, na kar so delavci zastavkali, potem pa so pričeli obratovati s protovolji. Taki delavci pa so dražji, čeprav imajo navadno manjšo plačo, toda raditega, ker niso vajeni obratu. Tako je družba radi obratovanja z njimi propadla in sedaj smo že več mesecev brez železnice. Kdaj bo prog, ki vože iz Helene, Ark., do Japlina, Mo., zopet odprta, še ni ne vem.

Dne 11. marca bosta tu prodani dve farmi na javni dražbi po sodišču v Heber-Springu, Ark. Prva obsega 120 akrov, druga pa 160 akrov sveta. Lastnik obeh farm je nek pečlar, ki si je pred enim letom izposodil \$900, da je kupil drugo farmo. Dal je dolžno pismo na obe farmi in sedaj ne more dolgočaje vate povrtni. Kakor se sluti, bosta farmi prodani za nizko ceno.

V Heber-Springu so ustanovili oljno in plinsko družbo. Pričeli so v gotovih krajih raziskovati za oljem in se naenjajo uspehov. Zelo jih ovira železniška družba, zato ne napredujejo kaj prida. Tukajšnji farmarji komaj čakajo, da bodo dobili olje in da bodo lahko ceno svoji zemlji dvignili. — L. Werdinek.

JAVNA GOVORNICA.

Glasovi članov S. N. P. J. in čitateljev Prosvete.

West-Frankfort, Ill. — Z obratovanjem smo še vedno na slabem; trije premogorovi so zaprti, v ostalih pa se dela v nekaterih boljše, v drugih slabše. Vsa znamenja nam kažejo, da bo v bodoče še slabše. Kakor razvidimo, nas hočejo premogorški podjetniki do zadnjega izstradati do 1. aprila, da bodo na ta način, da se bo nekaj takega zgodilo, ker zdi se, da premogorji ne bodo mogli vztrajati do konca. Če bo tako, tedaj bo odpadla krivda v glavnem na delavce same, ker se niso pobrigali, da bi spopolnili strokovne organizacije v skupno organizacijo. Rudarji, ki delajo v premogorovih, železnih, bakrenih, svinčenih zlatih in drugih rudnikih, kakor tudi vsi delavci nad zemljo pri tej industriji bi se morali združiti v eno samo telo. Rudarji naj bi imeli sicer svoje avtonomije, toda ravnavati bi se morali po ukrepih unijske centralne vsega delavstva. Ravnotako bi moralo biti z železničarji, da bi vsi od najnižjega delavca na vrhu do najboljšega železničarja spadali k veliki centralni organizaciji. Vsi mezdni in drugi delavci bi morali biti v taki veliki centralizirani uniji, ki bi bila kakor velika armada in bi z lahko zdrobila vsa prizadevanja velepodjetništva. Če hoče delavstvo v Ameriki priti do polne svobode, ni treba drugega kot ustanoviti tako organizacijo

in na čelo ji izvoliti upravo iz svojih vrst.

Naših strokovnih unij ni treba razdirati, temveč treba jih je samo reorganizirati, očistiti iz nje nazadnjaške sile in jih peljati vse eno pot, pot ozdravljenja kužne bolezni, na kateri unije bolehalo vedno bolj. Neustrašnega in trdnega zdravnika bo treba, da jih bo ozdravil dokler ne bo prepoznano. Ta bolezen se od časa do časa pokaže, zamrdi po gnilem, a spoznavaleci, ki bi radi pokrili tako bolehanje pri unijah, zamažejo razpoke, iz katerih prihaja smrtd. S tem pa ni začeljena rana v sredini, ki razjeda še dalje bolj iz razkrajajo zdravo telo dokler ne bo razpadlo, ako ne bo zadostnega odpora od še zdravih teles, da bodo premagali kužne bacile. Članstvo samo so ti isti se zdrava telesa, ki imajo še moč zastaviti pot bacilom, ki se ščiti, da imajo neomajno moč nad članstvom. Zato, da jih je članstvo izvolilo rujejo proti lastnim organizacijam in si domišljajo, da delajo v telesu unije vse, kar je ustavno in proti ustavno.

Ameriškim delavcem je pred vsem treba obračunati z lastnimi voditelji in pomesti s strahopetnimi voditelji, ki se uklanjajo sili velepodjetništva bolj kakor sili lastnega članstva.

Posebno med nami premogorji so se v organizaciji napravile velike rane in deli unije so odpadli kakor razpadajo deli gnilega telesa, katerega je razjedal črv. V bodočnosti ne vidimo drugega kot razkol, če se bo tako nadaljevalo z vodstvom pri organizaciji.

Največja krivda pri tem zadene domačine, ki se prav malo brigajo za politične in strokovne organizacije in delajo to, kar jim narekujejo profesionalni političarji. Delavskih listov ne čitajo in človeka je sram, ko jih vidi ob nedeljah kupovati časopisje velepodjetništva, ki vpliva na njihov razum kakor strup. — Frank Kalan.

Chisholm, Minn. — Kakor vsako leto, se tudi letos bližajo občinske volitve, zato pa hočem kot volilka spregovoriti par besed. Čeprav bi kdo oporekal, kaj pa ta ve. Res ne vem mnogo, a kar vem bom povedala po svojem prepričanju.

Slovenec in Hrvatov nas je večina v tem mestu. Vprašam te rojake, ki so obenem tudi državljani, ali bi ne mogli mi izbrati iz svoje srede mestnih uradnikov. Žalostno je, da pri taki večini nimamo niti enega zastopnika. Ali smo res Slovani najslabši narod katerega mora povsod obvladati samo tuje?

Pri teh mestnih volitvah, sem čula, da bosta kandidirala dva slovenska kandidata za mestni urad. Ne vem še prav katera bosta, a gotovo je, da jima bo več ležeče na prebivalstvu svojega rodu, ki ju je izvolilo, kakor pa bi vas upoštevali tuje, če jih boste ponovno volili. Zato volite svoje ljudi. Sezimo si v roke in podpirajmo enkrat svoje ljudi, če smo že tolikokrat podpirali druge, ne da bi se nam potem vračalo. Zaupajmo drug v drugega in zmenimo se po bratsko, ne kakor je bila do sedaj med nami navada. Ne glejmo na nikako osebnost! Ali ne moremo mi reči našim kandidatom, da jih bomo mi podpirali v volilnem boju, oni pa naj potem gledajo, da bodo za nas kaj dosegli od mestnega sveta? Vse to bi se lahko storilo, samo složni moramo biti. — Mary Nosan.

Cle Elum, Wash. — Povedati hočem, kako je bilo v oktobru, lani, o čemur je tukajšnji dopisnik vedel toliko povedati, čeprav je nam ljubše, da se ne meša v nikdo v zadeve, ki se ne tičejo njega.

V nedeljo dne 9. oktobra zvečer je prišel k meni brat Repenšek s svojo soprogo, s katerima smo se že čas skupno odpravili v mesto. Kakor vsak človek ima tudi ta rojak svoje nasprotnike, ki so očitno prežali nanj, da bi mu napravili škodo. Gledali so, kako bi mogli priti do prepira, kar je v resnici prišlo dotičnega dne. Hotel sem preprečiti, da se pri meni ne bodo ravnsali a zame sem jo še sam dobil po glavi, na kar je Repenšek neprijatelj odšel in čez malo časa zopet prišel ter prinesel lopato za obdelovanje mojega vrta. Ko sem videl, hudobni njegov namen, sem skočil po samokres. Vlel sem mu, naj takoj odloži lopato in dvigne roke, ker pa tega ni storil, sem

oddal na njega strel in posledica je bila, da je padel. Storil sem svojo dolžnost in bom tako storil ob vsaki priliki, kadar bo skušal s takim brutalnim postopanjem v mojem stanovanju. Zato pa mu svetujem, naj se po tujih hišah ne obnaša kakor gospodar in pusti druge ljudi na miru, sam pa naj se obnaša kakor hoče, razumen je lahko dovolj, da ve, kaj je pravo in kaj ni.

Sedaj se mi ne godi posebno dobro, če iz tega razloga ne, ker se nahajam v zaporu. Naložili so mi globo v denarju ali zapor, a sem raje izvolil zadnje, ker v bodočnosti se ne nadejamo nikakih dobrih časov. Bližajo se nam zopet časi stavek, ko se bo trgala mezda. North Western Improvement kompanija ima na petih prostorih nagraden premog, tako da ji ne bo težko vzdržati stavek, dočim bodo morali delavci poiskati si dela drugod, če tu ne bo zaslužka.

V listih sem videl, da rovi obratujejo vsaki dan in je ista kompanija tu lani v januarju obratovala samo po dva do štiri dni v tednu. V drugem dopisu pa sem videl, da se močje rede, ker po čivajo. Dvomim, če bo tako meseca aprila, ko bo prestala vsaka podpora in bodo vsi rudarji stopili na stavko. Takrat mislim, da bo precej enako kot je bilo leta 1919, ko smo bili na stavki mesec in pol, a nismo prejeli nikake podpore za ves čas stavek.

V naselbin imamo dve slovenski podporni društvi ter dobro dvorano za seje. — Ponesrečil se je rojak Frank Razen, o čemur je bilo že poročano v Prosveti. Če bi bil njegov tovariš tudi delal istočasno, bi ne bilo mogoče nesreče, tako pa je bil sam podstot od kamenja nezmožen, da bi se odkopal in se v globlji zadušil. Žena mu je umrla aprila 1920 in tako so sedaj trije otroci sami brez staršev. — Sterz Jacob

RAZNA NAZNANILA.

Chicago, Ill. — Vsaka narodnost čikaških prebivalcev ima po več družabnih shajališč, po več zavajnih in izobraževalnih klubov. Le Slovenci nismo imeli doslej nobene.

Zato je jelo več čikaških Slovencev, ki so zelo vplivni in ugledni med svojimi rojaki, misliti, kako bi prišli temu nedostatku in tej pomanjklivosti v našem družabnem življenju vokom.

Pa so se sešli zadnje nedelje na tozadevali pomenek ter ustanovili zavajno in izobraževalno shajališče, ki so mu dali ime SLOVENSKI KLUB.

Ta SLOVENSKI KLUB ima za svoj cilj in namen zabavo, družabnost in izobraževanje. Spajati hoče prijetno družabnost s potrebno koristnostjo.

Kupiti si hoče posestvo v neposredni bližini čikaškega mesta ter pridrjeti hišne prostore tako, da bodo odgovarjali njegovim namenom. Kajti klub hoče biti na lastni zemlji in pod lastno streho, ker so člani prepričani, da je zabava in družabnost najprijetnejša le pod domačim krovom.

Na nedeljski seji so navzoči člani ukrenili vse, kar je potrebno za utoritev takega kluba. Določili so točke v ustavi in pravilih SLOVENSKEGA KLUBA ter izvolili njegov odbor za letošnje leto.

Za odbornike so bili soglasno izvoljeni sledeči člani: Za predsednika g. Mohor Mladič, 1334 W. 18th St.; za podpredsednika g. John Kosicek, 1905 So. Racine Ave.; za tajnika g. John Levstik, 11262 Stephenson Ave.; za blaginjaka g. V. S. Skubik, 2727 So. Tripp Ave., vsi v Chicago, Illinois.

Ker je tak klub nujna potreba za čikaške Slovence, upam, da bo naša naselbina iskreno pozdravila ta novi korak k našemu napredku, in da bodo čikaški Slovenci, ki jim je kaj do prave družabnosti, prijetne zabave in popolne izobrazbe, nemudoma poiskovali postati člani SLOVENSKEGA KLUBA.

Prihodnja klubova seja bo dne 25. marca 1922. Članstvo povabim še posebej pisnim putem o pravi času nanjo. — John Levstik, tajnik.

Hiawatha, Utah. — Prvi avtomobil na parjo je zgradil Richard Trevethick leta 1802, ki je prišel tudi v rabo, dočim se poiskus za enak avtomobil leta 1769 po Cugnotu na Francoskem ni obnesel. V rabo je prišel avtomobil leta 1824 v Cloucestu, kjer so ga prvo uporabljali za prevažanje potnikov.

Elensburg-Cle Elum, Wash. — Osebnosti in enakih dopisov, ki se tičejo le par oseb ne moremo priobčiti, ker tudi niso za javnost. — Pozdrav!

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Hiawatha, Utah. — Prvi avtomobil na parjo je zgradil Richard Trevethick leta 1802, ki je prišel tudi v rabo, dočim se poiskus za enak avtomobil leta 1769 po Cugnotu na Francoskem ni obnesel. V rabo je prišel avtomobil leta 1824 v Cloucestu, kjer so ga prvo uporabljali za prevažanje potnikov.

Elensburg-Cle Elum, Wash. — Osebnosti in enakih dopisov, ki se tičejo le par oseb ne moremo priobčiti, ker tudi niso za javnost. — Pozdrav!

Pittsburg, Kans. — V dotični številki Prosvete sploh ni navedenega v kakem dopisu Vašega imena, torej ne moremo smatrati, da se dopis tiče vas, zato je Vaš dopis sedaj neumesten. — Pozdrav!

METEORITI.

Nekdo je privlekel na dan svojo zdravilo za brezposelnost. Lump priporoča brezposelnim delavcem, da se naj oženijo z bogatimi vdovami. Tepee je najbrž nekaj čital o poroki brezposelnega ruskega plemiča z ameriško milijonarko — ampak to je dražja reč. Plemeniti ruski eigan je nufarbat neplemenito milijonarko, da ima graščino v Rusiji. Navadni ameriški delavec, ki se ne ponašati, bi lahko naslikal svojo palačo na luni — pa bi ga zapeljalo to je čista razlika, in zato pojdi novo zdravilo na muzejsko polje poleg Hardingove konference z odpravo brezposelnosti.

Navsezadnje pa je priporočanje bogatih vdov ravno tako dobro kakor vse tisto, kar je stori kongres za brezposelnega delavca.

Delavec naredi alchemno orožje, s pomočjo katerega je zaslužjen oropan, degradiran in privezan k izkoriščanju. Kadar bo delavec mislil s svojo glavo, tedaj bo dojal drugače.

Zrakoplov "Roma" je padel v plamenu in 34 življenj je bilo uničenih. Upajmo, da upajmo, da tisti, ki so zakrivil to nesrečo, niso čitali rdečih in svobodnjaki listov!

Krpucarji Kazimirjevega revolverskega lista bi radi poslomali "Meteorite", haha! Pa ne gre, ne gre. Opice tudi posnemajo, ampak kar naredijo, je vse očarano. Pustite posnemanje, dragi fratri, in nadaljujte s svojim mijavkanjem! Se vam bolj polže.

Italija ne more dobiti ministrov. In toliko ljudi je brez dela v Italiji! Ministrskih ljudi namreč. Italija je vedno bolj zanimiva, posebno njena bankrotna stran.

Navdušenci predlagajo nov leđdar s trinajstimi meseci. Kolerdar bi bil morda dober — v stoletju, zdaj pa, v 20. stoletju, se moral nekdo najti in povzgniti mogočen glas zoper nekatere čestitljive starine iz srednjega veka.

Čemu na primer se Ameriki držijo stare angleške mere? Zakaj tehtamo na funte in tone in merimo na čevlje, jarde (klaftrije), milje, bušlje, pinte (police) in kvorte (četrtnike), ko pa ima modern svet meter, liter in kilogram?

Vsi oni, ki bi radi, da Amerika stopi na čelo z novim koledarjem, naj rajši gledajo, da se Amerika prej modernizira z merami in sprejme decimalni sistem.

Ameriški listi zdaj ne poročajo drugega iz Jugoslavije kakor o ženitvi kralja Aleksandra z rumunsko princeso, o novem dnevem vlaku v Belgradu in o nekem gradu, ki ga je rumunski kralj podaril kot doto nevesti. — Vse to sicer sprječujemo, da smo predpustu, obenem pa dokazujemo, da je Pust zdaj vsakdanji državni praznik v Jugoslaviji.

Nezavedni delavci vzdihujejo po dobrih časih, ki so bili nekoč — in si žele druge vojne. "Ako je bilo takrat fletno, zakaj ne bi še bilo, ako bo vojna?"

Vojna je vendar prinesla demokracijo! Mar jo hočejo podvojiti?

Laž, ki prinaša dobiček, se navadno imenuje "dober biznis".

Edino razoroževanje, ki se da nes vrši je mezdno razoroževanje delavca.

Lincoln, čigar rojstni dan je praznovali dolarski patrijoti, je velikim hrupom zadnji teden, rekli: "Vselej me, da si delavci stavko izboljšujejo svoje življenje." Ako bi Lincoln videl, kako sodniki danes izdajajo "čunkne" proti stavarjem in kako razne postavljajo ključne zakone za prepovedanje stavek, prišel bi se za glavo. In če bi Lincoln danes živel s svojimi idejami kaj mislile, v kateri politični stranki bi bil?

Bolnik Kapitalizem je zdaj do bil še keže. To je dobro znamenje. Bolnik kajpada — kmalu ozdravi. Ene konference je še treba, pa bo dober.

I. T. I.

IZ DELAVSKEGA SVETA.

(Federated Press).

Rudarji in operatorji. Lastniki premogovnikov v južnem Ohiu so v sredo obvestili Johna L. Lewisa, da odklanjajo vabilo na konferenco z rudarji v Clevelandu. Operatorji v Indiani so odgovorili, da se udeležijo konference s pogojem, ako pridejo tudi operatorji iz drugih držav; obenem so informirali Lewisa, da se ne bodo ozirali na zahteve rudarjev, ker jih "ne smatrajo resnim." — Illinoiski operatorji so doslej edini, ki so se brezpogojno odzvali vabilu na clevelandsko medno konferenco.

Stavka v Indiani. Iz Terre Haute je prišla vest, da vsi premogovniki v okoliših Clintona počivajo vsled stavke rudarjev. Stavka je protestnega značaja zaradi počasnosti rudarskih vlakov.

Stavkarski zastavljivi. Dvesto delavcev v predelnicah v Pawtucketu, R. I., ki se niso hoteli pridružiti stavkarjem, je v četrtak zapustilo tovarno v protestu proti vojaškim stražam okrog predelnic. Vojski so dobili povelje, stražiti vsa ulična križišča okrog tovarna z namenom, da preprečijo piketiranje. Delavci v tovarni so pa izjavili, da ne marajo delati v senci bajonetov kot kazneni in so zapustili svoja mesta.

Železničarji zopet udarjeni. Vlada železniški delavski odbor je 22. t. m. zopet lopnil po železničarjih, ko je dovolil železniškim družbam, da lahko podaljšajo delavniki kurjačem in mazačem na deset ur. Doslej so družbe plačevale čezurno delo po osmih urah dela, odlej pa bodo po desetih urah. To pomeni, da je osemurni delavnik odpravljen. Okrog 10,000 kurjačev in mazačev je pripravljen.

Generalni ispor na Danskem. Vlada bi rada posredovala, toda ne kapitalisti ne delavci ne želijo posredovanja. Nemirov doslej še ni bilo.

Mehika se drami. Miss Gonzales, zastopnica Mehike delavske federacije, ki je prišla v Združene države proučevati tukajšnje delavske razmere, poroča, da je danes več ko 100,000 žena organiziranih v Mehiki. Življenjske razmere mehike žene so precej izboljšale v zadnjih dveh letih. Obregonova vlada skrbi za izobrazbo in boljše sanitarne razmere.

Prva kitajska unija v Ameriki. Kitajski mesarski delavci v Oaklandu, Cal., so se organizirali v uniji in pristopili k "Rank and File Federation of Workers." Praviijo, da je to prva strokovna organizacija med Kitajci v Ameriki.

USPEH ZADRUŽNE PRODAJALNE.

Hillsboro, Ill. — Tukajšnja druga Hillsboro Co-operative Society je izplačala 8-odstotno dividendo za drugo polovico minolega leta. Štiri sto dolarjev je šlo v rezervni sklad, tako da je zdaj v rezervnem skladu \$2,150. Zadržuje zdaj uvažuje, ako bi ne bilo praktično, da odpre tudi svojo mesnico.

BANKIRSKA PROSPERITETA V JUŽNI DAKOTI.

Parkston, S. D. — Tudi v državi Južni Dakoti ni Nestranskarstva liza na krmilu. V tej državi so v sedlu čisti demokratje in republikanci, ki se drže starega reda in odbijajo vse od sebe, kar diši po novotarijah. Kljub temu se je pa med bankirje naselila zelo čudna prosperiteta. Nedavno so bile tri banke zaprte. Pet in dvajset bank pa preiskujejo bančni pregledovalci in nevarnost preti, da bo marsikatera banka še primorana zapreti svoja vrata. Neki bankir je izvršil samomor, ker je dolgoval neki banki na vzvodu en milijon dolarjev. Mnogim farmerjem grozi tudi bankrot, ki lastujejo velika posestva.

Portugalska revolucija je bila na papirju.

Londón, 23. febr. — Po najnovejših uradnih poročilih iz Lisabone je zadnja "revolucija" na Portugalskem obstala v tem, da se je uprlo par vojaških polkov. Ministri so takoj pobegnili v trdnjavo Cascais, kjer so bili toliko časa, da so vojaške oblasti zaprele voditelje nezadovoljnih vojakov. Zdaj, pravijo, je mir.

POZIV NA ORGANIZACIJO OLJNIH DELAVCEV IZ MEHIKE.

Los Angeles, Cal. — Ko je trajala stavka oljnih delavcev, je prejel Walter Yarrow, organizator oljnih delavcev, poziv od guvernerja mehike države Jukatan, da prevzame delo na novem oljnim polju v Jukatanu.

Lloyd George in Poincare v konferenci.

Pariz, 23. febr. — Uradno se poroča, da bosta Lloyd George in Poincare konferirala koncem tega tedna o treh vprašanjih: 1) kdaj se naj otvori ekonomska konferenca v Genovi, 2) stališče entente namproti Sovjetski Rusiji in 3) o nemški odškodnini.

Predsedniške volitve v Nemčiji.

Berlin, 23. febr. — Ministrski predsednik Wirth je naznanil večeraj v državnem zboru, da bo vlada kmalu razpisala volitve za predsednika nemške republike.

Novi delavski pogoji.

Washington, D. C. — Biro za ljudsko štetje in trgovinski departament sta pred nekaj dnevi objavila statistično poročilo o prebivalstvu mesta New Yorka po poklicih.

New York ima 5,620,048 prebivalcev in med temi je 2,531,412 oseb obojega spola od desetega leta starosti, ki si z mezdnim delom služijo vsakdanji kruh. V tem številu je 1,839,683 moških in 691,729 žensk. Med temi je največ pisarniških uslužbencev ali takozvanih "office clerkov", namreč 137,283 moških in 68,949 žensk. Poročilo dalje omenja 11,246 sodnikov in advokatov, 9449 zdravnikov in 527 zdravnic, 4057 duhovnikov in 17 duhovnic ter 409 izurjenih bolniških strožajev in 12,127 strožajk.

Nova kriza na Ogrskem.

Dunaj, 23. febr. — Ogrska narodna skupščina je razpuščena. Mnoga vprašanja glede nove volilne reforme, bodoče armade, financ, odškodnine in problemov, tikačojih se sosednjih držav, so ostala nerešena. Nove volitve na Ogrskem so razpisane za veliko nočno nedeljo medtem pa bo regent Horthy s svojimi ministri nadaljeval nedokončana pogajanja z Avstrijo in z veliko ter malo entento. Horthy je zdaj absoluten vladar. Kljub temu pa je ogrska vlada v strahu, da razne militaristične organizacije uprizorijo puč, predno se izvrše volitve.

Premirje med Irči.

Dublin, 23. febr. — Irski sin-fajnovci, ki so že nekaj mesecev razdeljeni v dve stranki, so včeraj sklenili trimesečno premirje. De Valerovi republikani in Collinsovi "svobodnodržavci" so se pobotali, da se volitve odlože najmanj za tri mesece. Obe frakciji sta izvolili vsaka polovico odbornikov v eksekutivno sin-fajnovsko organizacijo.

Takoj po končanem zborovanju sin-fajnovcev je pa De Valerova organiziral republikansko stranko in razbiloil svoj načrt za agitacijo proti svobodni državi. Republikanci so obljubili, da ne bodo ovirali provizorične vlade dokler se ne izvrše volitve.

HOWAT POJDE NAZAJ V JEČO IN POTEM V NOV BOJ.

(Nadaljevanje s prve strani.)

njegovemu pozivu, da se morajo vrniti na delo, je tudi njih izključil in ustanovil "provizorično unijo" ter imenoval odbornike, ki imajo zavzeti naša mesta. Sklepi zadnje konvencije glede stavk v Deanu in Relianu so bili izvršeni. Kakšne načrte imamo za bodočnost? Zaenkrat nimamo nobenega načrta. Jaz in Dorehy greva nazaj v ječo, kjer dokončava najino zaporno kazni in potem, ko prideva iz ječe, bomo dokončali ta boj. Boja za pravico ne moremo izgubiti. Ustava naše unije nam daje pravico do obravnave pred konvencijo. Zdaj nismo bili zaslišani; s tem pa ni rečeno, da ne bomo zaslišani pozneje. Druge organizacije ne bomo nikdar začeli, pač pa ostanemo v U. M. W. of A. Kadar velike vrste članstva izvedo vsa fakta o naši zadevi, mi bomo dale zadoščenje."

KAKO BO PACIFICIRALI DOMINIKANSKO REPUBLIKO.

(Nadaljevanje s prve strani.)

Petdeset domatinov odvedejo v ječo. Kasneje pridejo pred sodišče in vsak četaš je obsojen na smrt, ker je četaš. Admiralu se zdi tak masaker prevelik in spremeni smrtno obsodbo na devetdeset let trdega dela.

Evangelista pride v glavno mesto. Tam najde stražo, da ga pozdravi in vodi do palače. Ko je napol stopnje, ga pograbi pol tučasta krepkih pomorščakov in podere na tla, ki planejo nanj od zadaj. Uklenjejo ga, dajo mu lance tudi na noge. Od roke do noze vodijo težke verige, ki spajajo lance. Tako v verigah ga peljejo skozi glavno mesto, v katerem je imel postati guverner.

Ko je v ječi, pride k njemu ameriški vojak.

"Evangelista," pravi vojak, "vam je zelo grdo ravnanje. Vi

zaslužite, da pobegnate. Pomagati vam hočem, vse je mirno. Bežite hitro."

Tu se je pokazala ameriška ponosnost vendar le nazadnje. Roke in noge Evangelista so kmalu proste. Evangelista se zahvali svojemu dobrotniku. Obrne se in napravi dvajset korakov. Američan dvigne puško in sproži. Evangelista se zgrudi mrtve na tla.

PISMA NA POSTI.

v Chicagu imajo sledeči rojaki: Palenik Matej št. 1004, Petachulin Val št. 1006, Thaler John št. 1045, Jozo Mazi št. 949, Karpovich Luka št. 954 in Cpsolleh Israel št. 919. Pisma se dobe na glavni pošti na Adams cesti pri Lobby, kjer je treba povedati tekočo številko pisma in od kod naj bi pismo bilo.

RADA BI IZVEDELA

za mojega uca Frank Vukavicija, on je brat moje matere iz sela Vuko Brdo št. 10, na Hrvatskem. Pred 10 leti je bil v Chicagu, Ill., potem se je premestil v Pittsburgh, Pa. in od tedaj ne vem, kje je. Prosim cenjene rojake širom Amerike, če kdo ve za njegov naslov, da mi ga naznani zakaž bom hvaležna. Ako bo pa sam čital ta oglas, naj se prijavi njegovi unuknji Anastaziji Colarič, sedaj omožena Anastazija Mihelič, 319 W. Poplar st. Chisholm, Minn. Adv. Feb. 22-23-24)

VAM POMNOZI LETO V ŽIVLJENJU.

Se čutite 10 do 30 let mlajši.

Za držati čisto kri morate jemati samo čista zdravila kot Bolgarski krvni čaj.

Milijone ljudi živa to fino krvno toniko, ki je čisto zeliščno zdravilo in se lahko uporablja od vseh v družini za oslajenje žilodca, nalahko očisti čreva in prežene vse určne strupe iz oblati — ni boljšega zdravila za te svrhe.

BOLGARSKI KRVNI ČAJ

Prodaja se v vseh lekarnah ali po pošti jamčeno velik zavoj za \$1.25, ali 3 za \$3.15 ali 6 za \$5.25. Naslov je: H. H. Von Schlick, President, 6 Marvel Bldg., Pittsburgh, Pa. (Adv.) Feb. 10-17-24.

POOBLASTILA

dela MATIJA SKENDER in 13 LET, za rojake po celi Ameriki. On je mora vedeti, kako se pooblastila izdelujejo. Pisi mu in razloži svoje zadeve, pa ti bo naredil vse pravilno, da ti ne bo mogore grunt prodan za nepravilnim pooblastilom. Njegov naslov je 5227 Butler St., Pittsburgh, Pa. (Advert.)

DR. J. V. GRAHEK

ZDRAVNIK.

Uradne ure so: 10:00 jutraj do 2:30 popoldne.

645 E. Ohio Street.

Telefon Cedar 2388

W. S. PITTSBURG, PA.

DENARNE POSILJATVE V JUGOSLAVIJO PO POSTI IN KABLOGRAMI

Dinarji in dolarji po najnižji ceni.

PAROBRODNE LISTKE ZA VSE CRTE.

PIŠITE PO NAS CENIK

EMIL KISS, bankir,

133 SECOND AVE.,

NEW YORK, N. Y.

CUNARD-ANCHOR

Najmodernejši in najhitrejši parniški zvez. Izvestno potniško potnišstvo. Lobotni zvezniki se v vsaki mudi ali hitro rešje.

V Jugoslavijo, Ogrsko, Rumunsko in Bolgarijo, Via Dubrovnik ali Trst.

ITALIJA March 24.

Vožnja \$90.00 in davok \$5.00

Vožnja po železnici do Ljubljane \$1.65.

Via Cherbourg & Southampton.

Aquitania Feb. 28.

Saxonia March 7.

Slovenska Narodna Podporna Jednota

Ustanovljena 9. aprila 1904.

GLAVNI STAN: 2657-59 SO. LAWDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS.

Izvrševalni odbor:

UPRAVNI ODSEK:

Predsednik Vincent Calmar, podpredsednik Andrew Vidich, R. F. D. 7, Box 52, Johnstown, Pa.; gl. tajnik Matthew Turk, tajnik bolniškega oddelka Bide Novak, gl. blaginjak John Vogrich, urednik glasila Jože Zavertnik, upravitelj glasila Filip Godina.

POROTNI ODSEK:

John Underwood, predsednik, 416 W. Hay St., Springfield, Ill.; Martin Zelenikar, Box 276, Barborton, Ohio; Fred A. Vider, Box 673, Ely, Minn.; John Tertelj, Box 161, Lawrence, Pa.; John Goršek, 414 W. Hay St., Springfield, Ill.

BOLNIŠKI ODSEK:

Bias Novak, predsednik, 2657-59 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VZHODNO OKROZJE:

Jacob Ambrosi, Box 286, Moon Run, Pa.

John Groselj, 885 E. 137th St., Cleveland, O.

ZAPADNO OKROZJE:

Anton Sular, Box 104, Gross, Kans., za jugozapad.

Max Marc, Box 166, Buhl, Minn., za severozapad.

Mike Zugel, 5453 S. Winchester St., Murray, Utah.

Nadzorni odbor:

Frank Zalta, predsednik, 2124 So. Crawford Ave., Chicago, Ill.; Frank Somrak, 5800 Prosser Ave., Cleveland, O.; William Sitter, 5805 St. Clair St., Cleveland, Ohio.

Združiteni odbor:

Predsednik: Frank Alei, 2124 So. Crawford Ave., Chicago, Ill.

Joško Osen, 3635 W. 26th St., Chicago, Ill.

Jose Skuh, 1101 E. 63rd St., Cleveland, Ohio.

VRHOVNI ZDRAVNIK: Dr. F. J. Kern, 6202 St. Clair Ave., Cleveland, O.

POZOR! — Korrespondenca z gl. odborniki, ki delajo v glavnem uradu, se vrši takole:

VSA PISMA, ki se nanašajo na posle gl. predsednika se naslovijo: Predsedništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADEVE BOLNIŠKE PODPORE SE NASLOVE: Bolniško tajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

DENARNE POSILJATVE IN STVARI, ki se tičejo gl. izvrševalnega odbora in jednote vabijo se naslovijo: Tajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADEVE V ZVEZI Z BLAGAJNISKIMI POSLI se pošiljajo na naslov: Blagajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Vse prijavitelje glede poslovanja v gl. izvrševalnem odboru se naj pošiljajo Frank Zalta, predsednik nadzornega odbora, čigar naslov je zgornj.

Vsi pisniški na gl. porotni odsek se naj pošiljajo na naslov: John Underwood, 416 W. Hay St., Springfield, Ill.

Vsi dopisi in drugi spisi, nanašanja, oglasi, naročila in sploh vse kar je v zvezi s glasilom Jednota, naj se pošilja na naslov: "Prosveta", 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Farma za žito in mlekarstvo

lastovana od vdove se proda za \$1,000 takoj pri nakupu ostanek pa kot morgoč. Obsega 301 akre, 10 akrov je gozd, ostalo pa vse za razne pridelke, 13 akrov koruze, 22 akrov ovsa, 10 akrov rži, 18 akrov je njiva itd. Po mleko pride na dan s sobna hiša, velika štala, blizo cerkve in šole. Dovolj dobre vode, potok teče preko zemlje. Cena je \$6500. PRIDITE TAKOJ. Čiste lastninske pravice, so jamčene. Oglasite se pri: L. M. HALLENBECK, GRENDALE-ON-THE-HUDSON, (Columbia Co.) N. Y. (Adv.)

Za kuhanje piva doma

Imamo v zalogi slad, hmelj, sladkor in vse druge potrebščine. Poakusite in se prepričajte, da je doma pri nas, kuhani vedno le najboljši in najcenejši. Dobiti je tudi shirko sodov, steklenice in raznih loncev, itd. Mi vam dostavimo naročilo po pošti, točno v vse kraje. Grocerijam, sladlčarjem in v prodajalne železnine damo primeren popust pri večjih naročilih. Pišite po informacije na:

FRANK OGLAR,

6401 Superior Avenue, Cleveland, O.

BAKRENE KOTLE

Vse potrebne opreme, Hydrometers, Malt Extracts, Hmely, vse kar vam je potrebno za izdelavo raznih vaših pijač: Rum, Brandy, Kmetij, Znanj in drugo. Pišite po cenik.

VICTORIA SUPPLY CO.,

654 Morton Bldg., New York

Stojte, glejte TA IMENITNA PANUDBA. in poslušajte! ŠEST KOMADOV ZA \$6.00.

UNION SALES CO., DEPT. 52,

673 W. Madison St., Chicago, Ill.

CUDOVITO DOBRA PIJACA.

Cordula Bloe je kristalizirano sveže grozdje in sladkor. Se raztopi v vodi in napravi zelo okusno pijačo.

Cordula bloe se lahko kupi vsak čez. Izbirite si od sledečih okusov, ki so enaki KATAVI, MUSKATLI, KLARET, TOKAJ, PORT, GRAPE, SAUTERNE, BERRI, KONKORDIJA in ANGE-LICA.

Ena kocka dovolj za 1 gal. stane \$ 1.50

En zabojček 12 kock mehaničnih stane 15.00

Poslajte z naročilom Money Order ali pa gotov denar v priloženem pismu na naslov:

American Fruit Products Co.,

1106 Westinghouse Building PITTSBURGH, PENNA.

DVONOŽEC

in druge zgodbe.

NARAVOSLOVNE PRAVLJICE

Spisal Karl Ewald.
Prevedel Franc Bolka.

(Dalje.)

"Potem sem nad vse srečen, da nisem taki fino organiziran", je rekel rak. "Podoben nesmisla se nisem nikoli slikal. V celem si ravno tak norec kot pliskovka."

"Midva se gotovo ne razumeva", je menila polenovka. "Ali na tem pravzaprav ni nič nenavadnega. Ljudje različnih stanov bi pravzaprav ne smeli klepetati med seboj, razven najpotrebnejšega. Nikjestejoči to redkokdaj prenašajo; postanejo napihnjani in naduti od tega."

Ali ste kaj takega že kdaj slišali? je zaklical moraki rak. "Adijo", je rekla polenovka, udarila močno z repom in izgine v istem trenutku.

"Bog ve, kaj si ta domišljuje!" je mrmral stari rak.

"Da, da", je vzdihovala glista. "Kdo je to? ... Ah tako, ti si moja dobra glista."

"Tako je, da!"

"Kako ti je?"

"Ah", je odvrnila glista. "res se ne morem pritoževati, peska je vedno dovolj, in če vse žreš, bi moralo biti vendar čudno, če bi ne bilo tudi nekaj za v čreva. Jezi me le, da sem izgubila mojo zadnjo polovico."

"Bog se usmili", je rekel rak. "Ti uboga žival! Jaz kaj takega ne morem slišati, dokler sem še mehak. Kaj storiš zdaj brez zadnjega konca?"

"Ja — se pač prebijem, kakor je mogoče."

"Kako se je vendar to zgodilo?" je vprašal rak.

"Kaj vem jaz o tem?", je odgovorila glista. "Boren dečko, kakor jaz, se mora zadovoljiti z vsem, kar ga doleti in mora biti

vesel, da obdrži golo življenje. Če bi le mogel najti svojo polovico!"

"Kaj, za vse na svetu, hočeš početi z njo?"

"Ježek, zrasti se hočem z njo seveda. Kaj pa drugače?"

"Ali moreš to?"

"Da, naravno da morem. Če je ne najdem, moram pustiti rasti novo. Ampak to samoumevno dalje traja. S staro bi bilo lažje."

"Čudno, čudno", je rekel rak. "Slišal sme pač, da je mogoče izgubiti nogo ali tipalko in da zopet zraste; ampak kar celo zadnjo polovico?"

"Da", je vpadla glista, "in vendar je tako. No, ne sme se izgubiti nade. Morebiti jo še vseeno najdem. Ali pa tudi kako drugo."

"Kaj praviš?"

"Pravim, da imam mogoče srečo in najdem kakšen drug zadnji del", je pojasnila glista. "Ni ne verjetno, da je kaka druga glista imela isto nesrečo, kakor jaz. Resnično mnogo nas je in uboga bitja smo vse."

"Bog se usmili" je zaklical rak. "In čeravno najdeš tujo polovico — kaj ti more koristiti?"

"I, zrasti še morem z njo", je rekla glista. "Kaj naj bi bilo temu na poti?"

"Ti mi hočeš natvezati nekaj?"

"Mi ne pade na um. Moja glava resnično ni za iznajdbo zgodb. Morate vedeti — polovica, ki sem jo izgubila, pravzaprav ni niti bila moja."

"Kaj ni bila?"

"Ne moja lastna, nego neka, ki sem jo ulovila zadnjič, ko sem se ponesrečila. Ampak še poprej — tista, s katero sem se rodila."

"To je pa izredno čudovito", je mrmral stari rak. "Torej upam, da najdeš tvojo zadnjo polovico, ali pa katero drugo — ker tebi je pač vseno, katera bo."

"Tega nočem ravno trditi", je pripomnila glista. "Moja lastna

je bila že nekoliko razcepana, zato bi bilo prav lepo, če bi mogla najti kako mlajšo in boljšo."

"No, pa srečno na pot."

"Hvala lepa, hvala lepa. Zmerom je prijetno, vedeti za sočutje. Tudi poprej mi je neizrečeno dobro delo, ko ste rekli, da smo vsi enaki pred Bogom. Tako krasno je za ubogežga črva, če tupa tam ališ kaj takega."

"No — da", je povzel sedaj rak. "Bekel sem to prav gotovo. Ampak tako dobesedno tega ne smes vzeti. Ta domišljava pliskavica in neumna polenovka sta se tako bahali. Tema je bilo prav, da sta dobili eno prisoljeno. Ampak tega si vendar ne moreš nikoli domisljati, da sva si jaz in ti enaka!"

"Torej — tako niste mislili?"

"Ti praviš to tako čudno. Ali se hočeš res primerjati z imenitnim rakom, ki ima škarje, oči na pecljih, tipalke in štirinajst nog, oklop in ščit, plavalni rep s paljšico in mnogo drugih imenitnosti? Ti, ki vedno begaš okoli in iščeš svojega zadnjega dela in si vesela, če najdeš tujega?"

"Ah, ne", je rekla glista. "Mogoče je kaj na tem. Jaz mislim še na to, kar ste poprej rekli polenovki in polenovka pliskavci. Samo tako morem razumeti, da mora biti vendar boljše zame, če se zopet zrastem z mojo drugo polovico, če jo najdem — ko sem jo že enkrat izgubila. In vendar tudi ne more biti v mojo škodo, da morem rabiti tujo, če svoje ne najdem."

"Ti tepec!" je rekel moraki rak. "Žal mi je, da sem se spustil v razgovor s teboj. Poberi se in pomagaj si s svojo zadnjo polovico, kakor veš in znaš!"

"Hvala lepa!" je zaklicala glista.

In odplazila se je naprej. Moraka zvezda je spustila školjko, ker ni bilo nič več v nji.

(Dalje prihodnjé.)

Severova zdravila

Omejite prehlad.
Ustavite kašelj.

Oba sta znamenja nevarnosti. Pri-
tajeni boli z dalekosežnimi posledicami se lahko mnogokrat izogneta,
če dobite prava zdravila.

Severa's
Cough Balsam

(Severov Balsam zoper kašelj) od-
pomore pri navadnem kašlju, pomiri
bronhialna vnetja, popravi prebavo,
omogoča red in daj-
sava dihanje. Cena 25c in 50c.
Severa's Cold and Grip Tablets
(Severjevi Tableti zoper prehlad in
gripe) ustavijo prehlad predne se
razvije. Cena 50 centov. Po vsah
lekarnah.

Ali ste dobili iztis Severjevega
Almanaha za leto 1922? Dobite
ga zastonj pri svojem lekarju ali pa
direktno od

W. F. SEVERA CO.
CEDAR RAPIDS, IOWAOdžene vse strupe iz vašega
telessa.

Nuga Tone je ena iz med najbolj-
ših zdravil poznanih za odpravo
strupov in ostankov iz vašega tele-
sa. Je izvrstno zdravilo za čiščenje
krvi in ojačanje oslabilih, utrujenih
in izmučenih. Je izvrstno zdravilo
za želodčne nerednosti, slabo prebavo,
zaprtico, bluvanje, plin, beli jezik,
vzdiganje in enake nerednosti.
Nuga Tone izboljša vaše živce, daje
slast do jedil in povrne lepo barvo
na vaša lica. Povzra vaše telo, daje
voljo in podaljša življenje. Naroci-
te si steklenico Nuga Tone še danes
v vsaki lekarni se dobi vživajte nekaj
dni in ako se ne boste počutili bo-
lje in izgledali prijaznejše kot še ke-
daj prej, tedaj vrnite preostanek le-
karnarju in vam se povrne vaš denar.
Ako vaš lekarj nima Nuga Tone,
tedaj ne jemljite ponaredb, temveč
pošljite nam \$1.00 in mi vam pošlje-
mo dovolj za en mesec zdravlja poš-
tne prosto. National Laboratory,
1018 So. Wabash Ave., Chicago, Ill.

Nuga-Tone

DOVOLJ ZAHVAL

je na razpolago, da je angleško-slo-
venski besednjak potreben pri učenju
angleščine. Posebno dobrodošel ta-
kim, ki že znajo nekaj angleško. Ce-
na mu je 5 dolarjev. Naročite ga na
naslov:

DR. F. J. KERN,

6202 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.

Znižana
vožnja.

Ker se nekatere linije znatno
znižale svoje cene, se nudi
ugodna prilika onim, ki so
namenjeni v kratkem v stari
kraj. Pišite nam po cene in
vozni red parnikov.

Ako želite dobiti kakšnega sorod-
nika iz starega kraja, nam pi-
šite po tozadevna pojasnila.

Kadar pošljete denar v stari
kraj, ne prezrite naše banke,
ki vam nudi točnost in niske
cene.

Za vsa nadaljna pojasnila se
obrnite na slovensko banko

Zakrajšok & Čosark

70 — 9th Ave.,
New York City.

COLUMBIA GRAMOPHONE

od \$30.00—\$250.00

VELIKA ZALOGA PLOŠČ V VSEH JEZIKIH.

Imam novo zalogo nemških importiranih "Homokord" rekordov.

Brezplačne cenike dobite pri:

VICTOR NAVINŠEK, 331 GREEVE ST.,
CONEMAUGH, PA.Ali nameravate iti v stari kraj?
Tedaj pišite po našo brezplačno knjižico

Ali veste kako vrediti glede potnega lista?
Koliko prtljage vam je dovoljeno vzeti seboj?
So vam li znane vse podrobnosti glede poto-
vanja?

PISITE po to brezplačno
knjižico, ki je pisana v
vašem jeziku in je zelo lahko
razumljiva. Pojasni vse kar
je potrebno, da veste. Ako
vam kdo pripoveduje o vsem
tem je prav lahko, da pozabi-
te; ako pa imate knjižico
pri rokah jo vzamete ven
vsak čas in lahko pogledate
in najdete kaj vam je storiti.
Vas ne stane niti enega centa.
V ti knjižki boste dobili
tudi vsa pojasnila o United
States Lines Ships družbi.
Brez razlike ali se peljete v
prvem, drugem ali tretjem
razredu na teh krasnih veli-
kih parnikih se boste poču-
tili zadovoljne, dobra in
uljudna postrežba.

uporabo in velik prostor za
sprehajanje. Hrana je naj-
boljše vrste, kuhana ravno
kot si sami želite in te je do-
volj. Brez strahu uprašajte
postrežbo, da vam prinese
še drugič.

Postreglo se vas bo kot
gospoda U. S. Lines parnika
in vašo soprogo kot gospo.
Posebno pozornost se daje
otrokem, ki potujejo sami in
na družine z malimi otroci.

Vselej imate na razpolago
tolmača, zdravnika ki pazi
za vaše zdravje in odba igra
komale, ki se vam bodo do-
padli.

Pošljite nam tu spod-
nji kupon

POŠLJITE nam ta kupon
še danes. Preskrbite vse
v pravem času. Ne pozabite
naročiti opisne knjižice, ka-
tera vam vse pove kako se
zadržati pri potovanju. Vas
ne stane ničesar. Pošljite ku-
pon takoj.

(KUPON)

To U. S. SHIPPING BOARD,
Potniški posebni oddelček 259BS
45 Broadway, New York City.Pošljite brez vsakih stroškov knjižico, pojasnila o potovanju in o
U. S. Lines parnikih.

Moje ime je

St. No. ali R. F. D.

Mesto

St. v družbi z menoj

(Otrok)

UNITED STATES LINES

45 Broadway New York City

Moore & McCormack, Inc.
Roosevelt Steamship Co., Inc.
United American Lines, Inc.U. S. Shipping Board, 45 Broadway, New York City
Passenger Excursion Dept. 259BS.

Nove Slov. Jugoslavija piano role

Sveta noč, z besedami	\$1.25
Kje so moje rožice, z besedami	1.25
Vsi so prihajali, z besedami	1.25
Ljubca moja, z besedami	1.25
N. Marjance, polka	1.00
Mladi vojaki, koračnica	1.00
Holzacker, mars	1.00
Donavski valovi, valček	1.00
Črez valove, valček	1.00

SE DOBIJO EDINO LE PRI:

NAVINŠEK-POTOKAR CO.,

331 Greeve Street Conemaugh, Pa.

Opomba: — Pri naročilu blagovolite poslati 50c posebej
za poštnino.

Zrno do zrna - pogača, kamen do kamna - palača!

Vložite Vaš denar v sigurno banko in zavarujte se s tem pravočasno za
Vašo starost.

Na vloge pri nas plačujemo do daljnjega 4% "special interest account"
(posebni obrestni račun). Vloge so zasigurate z najboljšimi bondi Državno
nadzorstvo!

Vlagatelj izven New Yorka, kateri hočejo napraviti redne mesečne vlo-
ge nam naj pošljejo denar po pošti; za prvi polog izdamo knjižico, katera bi
ostala na željo pri nas v plogu, ter jo po polletnem obrestnem pripisu pošlje-
mo v pregled.

FRANK SAKSER STATE BANK,

GLAVNO ZASTOPSTVO JADRANSKE BANKE.

82 CORTLANDT STREET

NEW YORK, N. Y.

F. M. Dostojevskij:

BESI

Roman v treh delih.

Preložil Vladimir Lovčik.

(Dalje.)

"Dovolj!" Stepan Trofimovič je vstal. "Do-
volj je! Česa vam naj želim? Morebiti kesa-
nje?"

"Posejite še minuto, Stepan Trofimovič. Še
nekaj vas moram vprašati. Dobili ste povabilo, da
bi predavali na literarnem večeru; jaz sem to
posredovala. Povejte, o čem mislite predavati?"

"Prav o tej kraljici kralje in idealu šlove-
štva, o Sikstinski Madoni, ki po vašem ni vredna
svinčnika niti kozarca."

"Teda ne iz zgodovine?" je zategnila Var-
vara Petrovna v bridkem razočaranju. "Saj vas
ne bodo poslušali! Kaj neki hočete s to svojo Ma-
dono? Lepo zadoščeno, če vam vsi pospé! Bo-
dite prepričani, Stepan Trofimovič, da govorim
samo v vašem interesu. Vse kaj drugega bi bilo,
če bi vzeli kako srednjeveško dvorno zgodbo iz
španjolske zgodovine, ali boljše rečeno, anekdoto,
ki bi jo dopolnili s lastnimi anekdotami in du-
hovitimi besedicami. Tam je bilo sijajno dvorno
življenje, bile so take dame, deloval je strup. Kar-
mazinov pravi, da bi bilo čudno, če se v španjolski
zgodovini ne bi našlo kaj zanimivega."

"Karmazinov, ta izpisani tepec, išče zame
predmeta!"

"Karmazinov, ta skoraj kraljevski um! Pre-
več drzno se izražate, Stepan Trofimovič."

"Vaš Karmazinov je stara, izpisana, strupe-
na baba! Chère, chère, kaj jim že dolgo tako
hlapčujete. O Bog!"

"Njegove domišljavosti res še vedno ne mo-
rem trpeti. Je njegovega umu dajem čast, ki mu
gre po pravici. Še enkrat vam povem, da sem
vas branila na vso moč, kolikor sem vedela in
znala. Čemu bi se delali za vsako ceno smešnega
in dolgočasnega? Narobe, stopite na oler s ča-
stitim smehljajem, kot zastopnik minulega veka.
In povejte par anekdot z vsi vaših pripovedovati.
Čeprav starina iz mrtve dobe, čeprav ste končno
zaostali z njimi — priznajte to sami smehljaje.
v uvodu, in vsi bodo videli, da ste ljubezniv, dober
in duhovit ostanek davnih dni ... Z eno besedo,
moj starega kova, ali vendar toliko napreden, da
ve sam presoditi, koliko je vredna vsa grdobija
nekaterih pojmov, ki se jih je držal doslej. Nu
storite mi veselje, prosim vas."

"Chère, dovolj je! Ne prosite, ne morem.
Predaval bom o Madoni, da dvignem burjo, ki jih
potlača vse do zadnjega, ali pa zdrobi samo me-
ne!"

"Gotovo da samo vas, Stepan Trofimovič"

"Tako mi je sojeno. Govoril bom o podlem
sužnju, smrtnem vsemu in malopridnem lakajju, ki se
prvi vpenja po lestvici s škarjami v rokah, da

raztrga božji lik velikega ideala v imenu enako-
sti, zavisti in prebave. Naj zagrimo moja kletev!
In takrat, takrat ..."

"V norišnico!"

"Mogoče. Toda vsekakor, naj že ostanem
zmagovavec ali premaganec, vzamem še tisti ve-
čer svojo malho, svojo beraško malho, in pustim
vse, kar imam, vse vaše darove, penzije in obete
bodoših blagrov, ter se napotim peš odto, da
končam svoje življenje kot vzgojitelj kraumarje-
vih otrok, ali pa umrem gladu, kje za plotom. Re-
kel sem. Alea jacta est!"

Vstal je iznova. Tudi Varyara Petrovna se
je vzdignila.

"Prepričana sem bila," je dejala z iskrenimi
oči, "prepričana sem bila že dolga leta, da živi-
te sploh samo zato, da nazadnje lažljivo osramo-
tite mene in mojo hišo! Kaj hočete reči s svojimi
kramarjevimi otroki in s smrtjo za plotom? To
je sama gola hudobija in obrekovanje!"

"Vi ste me vedno prezirali, toda jaz poginem
kot vitez, da zadnjega zvest svoji dami, zakaj va-
še mnenje mi je bilo dražje od vsega. Od tega
trenotka ne sprejemam ničesar več, in če preda-
vam nesebično."

"Kako bedasto je vse to!"

"Nikoli me niste spoštovali. Lehko da je bi-
lo mojih slabosti legijon. Da, zajedal sem vas,
kakor pravijo nihilisti; toda zajedati ni bilo ni-
koli višje načelo mojega ravnanja. To je prišlo
tako, samo od sebe, kaj vem kako ... Zmerom
sem mislil, da je med nama še nekaj višjega od
jedi, in podlež nisem bil, nikoli! Na pot tedaj, da
popravimo, kar se da popraviti! Na pozno pot,
zakaj pozna jesen je zunaj, megla se zgrinja nad
polji, mrzlo, starčevsko ivje pokriva cesta, ki le-
ži pred menoj, in veter zavija o bližnjem grobu...
Toda na pot, na pot, na novo pot: "

"Čiste, svetle poln ljubezni,
sladkimi hrepenenjem zvest ..."

O, zhogom, moje sanje! Dvajset let! Alea, jacta
est."

Solze so se mu curkoma ulile po obrazu; vzel
je klobuk.

"Latinski ne razumem," je izpregovorila Var-
vara Petrovna, premagujoč se z naporom vseh
svojih moči.

Kdo ve, morebiti je silil jok tudi njo? Toda
nejevolja in kaprica sta bili močnejši.

"Vem samo eno: vse to so zgolj otročarije.
Nikoli, nikoli niste v stanu izpolniti svojih grož-
nja, ki so polne sebičnosti. Nikamor ne pojdete
k nobenemu kramarju, marveč boste mirno žive-
li pri meni do konca, prejemali penzijo in zbirali
od torkih svoje zanikrne prijatelje. Zhogom, Ste-
pan Trofimovič."

"Alea jacta est!" Globoko se ji je poklonil
ter se vrnil domov, komaj živ od razburjenja.

(Dalje prihodnjé.)